

RDEČI PRAPOR

Glasilo jugoslovanske socialne demokracije.

Izhaja v Ljubljani vsako sredo in soboto.

Na odnina za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K, za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.; za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K; za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Prejemna številka 10 v.

Reklamacije so poštno preste. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Inserati. Enostopenjski polt-vrstica (širina 88 mm) za tisk 20 vin., večkrat po dogovoru.

63. številka

V Ljubljani, v soboto, dne 8. avgusta 1908.

Leto XI.

NASLOVA: Za dopise in rokopise za list: Uredništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana. — Za denarne pošiljave, naročila na list, reklamacije, inserate t. i. d.: Upravništvo „Rdečega Prapora“, Ljubljana, Dunajska cesta številka 20.

„Rdeči Prapor“

izhaja redno vsako sredo in soboto in velja za avstro-ogrsko kraje za celo leto 10 K 40 vin., za pol leta 5 K 20 vin., za četrt leta 2 K 60 vin., mesečno 90 vin.

Za Nemčijo za celo leto 12 K, za pol leta 6 K, za četrt leta 3 K.

Za Ameriko za celo leto 14 K, za pol leta 7 K.

Upravništvo „Rdečega Prapora“.

Veleizdajstvo.

V dobi, ko se modernizira Turčija, se gode v avstro-ogrski monarhiji reči, ki diše tako po srednjem veku, kakor da bi se bil čas v tej nesrečni državi res obrnil nazaj. Začelo se je sistematično preganjanje Srbov v Bosni in Hercegovini, na Hrvaškem in na Ogrskem. Zapirajo se ljudje, vodijo se »preiskave« in velik del časopisja tostran in onstran Litve je poln grozovitih bajk o veleizdajniških načrtih za ustanovitev nekakšnega jugoslovanskega carstva. Človeku bi se naježili lasje ali pa bi vprašal, če so se vse te dežele napolnile z ubežniki iz norišnic.

Toda inkvizitorji pravijo, da zarota ni prazna bajka, in trdijo, da imajo zanjo »neovržne« dokaze.

In res: Po svetu se valja nekakšen »dokaz«. Čedno je tiskan na belem papirju, pa še v dveh jezikih: V srbskem in nemškem. Ampak dosti je, da se ve, kdo je spisal brošuro, na katero se oslanja protisrbska gonja, pa se lahko ve, koliko je vredna. Njen avtor je neki Gjorgje Nastić, tisti Nastić, ki je bil glavna priča v skandaloznem črnogorskem procesu proti »zarotnikom«. Mož je v Črni gori denunciral na najpodlejši način, sedaj pa denuncira v Budimpešti. V svoji brošuri pripove-

duje, da se je zarota zasnova v Srbiji, potem pa da se je razširila po Bosni in Hercegovini, po Hrvaškem in Ogrskem.

Če bi se smelo denunciantu sploh kaj verjeti, bi dobili vtisk, da je kot navaden agent provocateur lazil po deželah, v katerih prebivajo Srbi, da je tem ljudem predlagal revolucarsko zaroto in če so bili dovolj naivni, da so se podali v kako zvezo z njim, jih denunciral policistom. Ampak če se natančneje premotri vsa zadeva, se spozna, da se še to ni zgodilo. Morda je plemeniti mož poskušal kaj takega, ampak ni dosegel svojega namena, vsaj ne pri tistih ljudeh, ki bi jih rad spravil v ječo ali pod vislice kakor svoje rojake v Črni gori.

Značilno je za kvaliteto tega človeka pismo, ki ga je v faksimilu priobčil že pred daljšim časom zagrebški »Srbobran«. Bilo je to pismo nekoga stotnika v avstrijskem generalnem štabu, iz katerega je bilo razvidno, da je bil Nastić kot špijon v avstrijski službi. Objavljena so bila tudi Nastićeva pisma, ki jih je bil pisal raznim črnogorskim merodajnim osebam, iz katerih je zopet razvidno, da je priskrboval črnogorski vladi »priče« za njen proces, seveda za denar.

Nastić se je tudi skušal približati srbski samostalni stranki na Hrvaškem in Ogrskem in takrat njegovi nameni gotovo niso bili čedni. Dokazano je, da je pisal nekaterim članom omenjene stranke pisma, da ima spise, ki bi jih kompromitirali, ter je žugal, da jih objavi, ako ga samostalni listi ne nehajo napadati. Ko tukaj ni dosegel svojega nemena, je odšel na Ogrsko, roteč se, da se bo maščeval. To je storil z izdajo svoje brošure, v kateri trdi, da ima srbska samostalna stranka ugovor glede ustaje v Bosni s srbsko vlado. Objavlja tudi nekak sila otroški »revolucijski statut« in pripoveduje, da so se »bombe« za to zaroto izdelovale v srbskem arzenalu. Tisti revolucijski statut je boje pisal srbski nadporočnik Milan Pribičević, ki bi se smel biti niti korporal, če bi bil tako neumen kakor ta spis.

Nastićeva brošura je torej glavna podlaga za tiste tendenčne procese, ki so se zdaj začeli proti avstro-ogrskim in bosenskim Srbom. Madžarska in Rauchova vlada se dela, kakor bi verjela vsem infamijam, objavljenim v tej knjižici in velikanski aparat je že pripravljen za protisrbsko gonjo.

Ako čitamo take reči, se zgražamo nad temo onega časa in se čudimo, da so se sploh mogla vršiti taka preganjanja. A naenkrat se godi to okoli nas. Ne sanja se nam, temveč gola resnica je: Policija je na nogah, državni pravdniki in preiskovalni sodniki imajo »politične naloge«, vrše se hišne praiskave, iščejo se kompromitujoča pisma, bombe, dinamit, ljudje se zapirajo. A vse to zaradi tega, ker je človek, ki mu je dokazana spionáža, človek, ki je izročal svoje rojake rablju, človek, ki je od političnih oseb hotel izsiliti denarja, izdal brošuro, kateri se maščevalna tendenca in nezmisel od daleč pozna!

Časniški organi, ki so v Rauchovi službi ali pa ex privata diligentia sovražijo Srbe, pisarijo o »razkritju« velike zarote, govorijo o »dokazih« in indicijah, o »uspehu« hišnih preiskav. A javnost ni izvedela doslej še nič drugega, absolutno nič drugega, kakor da je Nastić izdal infamno brošuro, ki bi bila celo tedaj infamna, če bi se naslanjala na resnico.

Prisli smo torej srečno zopet v dobo fabriciranja zarot, agent provocateurjev in tendenčnih političnih procesov. Ljudje, ki imajo slučajno nekoliko moči v rokah in si je, hodeč po ravnih potih, ne morejo ohraniti, se poslužujejo sredstev staroveških policistov, ki so se bali, da postanejo nepotrebni, če ne dokažejo svetu vsak dan kake grozovite lopovščine. Varnost osebe pa pada tako globoko, kakor v srednjem veku.

To so žalostna znamenja splošne reakcije, glasna svarila vsemu ljudstvu, da ne zaspi, kati lahko bi se zbudilo z verigami na rokah. Demokracija je v nevarnosti, rešitev pa je edino v močni, neodvisni organizaciji. Najzanesljivejši branik proti ta-

PODLISTEK.

Strahovi.

Svarilo vsem rodoljubnim Slovencem.
Opomin vsem dobrim katoličanom.

VI.

Od nekdanj je bilo tako!

Najhujsi strah je ta, da hoče socialna demokracija »vpeljati« nekaj, česar še ni bilo nikoli. Prekucniti hoče družabni in gospodarski red. Ali ni to blaznost, ko je bilo vendar od nekdanj tako?

Seveda! Če bi bilo res, da je bilo gospodarstvo na svetu vedno enako in da se ni nikoli izpreminjal družabni red, tedaj bi bili socialni demokratje norci, ne pa strahovi. Toda čudno je, da se s tako neumnostjo še lahko lové kalini v človeški podobi.

Danes vidimo parne stroje, električne motorje, čudovite akumulatore, železniške lokomotive, parobrode — odrasli otroci pa mislijo ... ne! Nič ne mislijo, ampak kar tako se jim zdi, da morajo biti kapitalisti lastniki delavnih sredstev in da sploh ne more biti drugače. »Ker je bilo od nekdanj tako«.

No, prijazni katoličan, kdo pa je imel delavna sredstva v Adamovem rajju?

Da — takrat ni bilo delavnih sredstev, kajti ni bilo dela. Blagor nam, če bi ob sami lenobi dobivali vse, kar potrebujemo za življenje. Le nekoliko dolgočasno bi menda bilo. Pa pustimo raj, ki je izgubljen. Vprašajmo rajši učenjake, kakšna delavna sredstva so imeli ljudje v najstarejših časih. Da ni bilo električnega pljuga, bržčas ni treba dokazovati; saj ga še dandanes nimajo pravpovsod. A semtertja ga že imajo, le verjemite, sosed! Najstarejši ljudje pa niso imeli niti lesenega; tudi sekire niso imeli in motike in grabelj. Kajti vse to je moral izumiti človek; na drevju niso nikdar rasle take ropotije.

Če nam ne bi dokazovale stare najdbe, bi nam morala dopovedati sama pamet, da niso prvi ljudje imeli nič drugega kakor naravo in njene surove snovi. Neobdelani kamen je ležal na tleh in to je bilo prvo človekovo orodje in orožje. Nadomestoval mu je kladivo in meč, sekuro in puško. Bil je njegovo prvo delavno sredstvo, a zanj takrat prav tako važen, kakor danes lokomobil in Kruppov top za nas.

A ne pozabimo glavnega vprašanja: Čegavo je bilo delavno sredstvo? Ker je bila zemlja malo obljudena in človek tudi še ni poznal denarja, smemo verjeti, da ni bilo kapitalistov, ki bi bili že takrat zagrmeli strahovite besede: Kdor hoče dela in kruha, se mora vpreči v našo mašino! Lastnik delavnega sredstva je bil, kdor je delal!

Kamen ni ostal surov, kakor ga je razmetala природа. Človek se je izuril in si je napravil iz njega vsakovrstno orodje. Kdor ga vidi danes, mora občudovati spretnost tistih rok, ki so izdelovale iz prostega kamna ne le praktične, temveč tudi lepe sekire, mogočna kladiva in najfinejše igle. Tisočletja je bil kamen najvažnejša snov in spomin na njegovo znamenitost se je dolgo ohranil. Židje n. pr. so smeli pri neki verski ceremoniji rabiti samo kamnen nož, ko so že davno znali obdelovati kovine.

Dobro vemo, da se je to temeljito izpremenilo. Človek se je polastil broná, začel je rabiti železo, že prej seveda se je seznanil z ognjem in njegovimi čudeži, naučil se je izdelovati jeklo.

Ampak ne pozabimo: Nekdanj je bil delavec lastnik delavnega sredstva. To je važno, kajti s tem je nesmrtno blamirana tista ošabna trditev: Od nekdanj je bilo tako! Prav nasprotno je res: Nikoli ni bilo tako, kakor je danes. Še včeraj je bilo nekoliko drugače in jutri, prihodnjo uro, bližnji hip bo spet drugače, kajti čas je izpreminjanje.

Pameten človek ne želi, da bi se vrnili časi, ko so ljudje prebivali v brlogih, iz katerih so s strahovitimi boji prepočili divje zverine. Kolibe na kolih sredi jezer niso naš ideal. Tudi ne zdihujemo po časih Nomadov, ki so imeli domovino danes tukaj, jutri tam, v vsaki pa enake križe in težave. Ne nazaj, temveč naprej hočemo.

kemu nevarnemu nazadnjstvu je krepka socialna demokracija.

Bosensko pismo.

Sarajevo, koncem julija.

Čitajoči zunanje časopise, se moramo od dne do dne prepričevati, da so naše razmere izven Bosne prav slabo znane. Neprenehoma se hvali avstrijska uprava, češ, kaj je vse storila za Bosno in Hercegovino, opisuje se razvoj Sarajeva, pripoveduje se o lepoti kopaljšča Ilidže, ampak da se je storilo večinoma vse v prid tujemu kapitalizmu in domačim spahijam (veleposestnikom) in da ni pri nas toliko svobode, kolikor v Rusiji, se ne pové nikjer. Zlasti pa nima zunanji svet pojma o življenju delavcev v Bosni in Hercegovini.

Razvila se je pri nas nekoliko privatna industrija, nekoliko pa državna. Ker se sadi tukaj, posebno v Hercegovini, precej tobaka, se razume, da smo dobili erarično tobačno tovarno. Od davnih časov se izdelujejo v Bosni preproge; prej je bil to predmet hišne industrije, ki se sedaj ni popolnoma izumrla. Tudi za to je vlada napravila tovarno. Razglasila je, da hoče tako preskrbeti revežem zaslužka. Toda vsa ta podjetja so kapitalistična, profit je glavna reč, delavke pa zaslužijo po 70, 80 vinarjev na dan; če ima katera po krono 60 vinarjev, je že «bogata».

Bosensko delavstvo je bilo torej zelo veselo, ko je sodrug Nėmec v avstrijski delegaciji povedal nekaj resnice o bosenskih razmerah. Ko je bil o veliki noči v Zagrebu kongres hrvatske socialne demokracije in se je v Sarajevu izvedelo, da je tudi sodrug Nėmec tam, se ga je takoj naprosilo, naj obiše tudi Sarajevo. Takrat to ni bilo mogoče. O binkoštih je bil bosenski delavski zbor, a tuči takrat ni mogel priti sodrug Nėmec, kakor tudi ne slovenski sodrug Kristan, ki je bil tudi povabljen. Sedaj, ko je avstrijski parlament zaključil svoje zasedanje, je našel poslanec in delegat Nėmec priliko, da je prišel tudi v Bosno.

Tega so se zelo razveselili delavci, nikakor pa ne vlada in njeni klerikalni oprode. Stadlerjev «Hrvatski Dnevnik» je naravnost ščuval policijo, naj izžene sodruga Nėmca tako, kakor je o binkoštih izgnala sodruga Korača in druge zunanje zastopnike. Gotovo je, da bi bila policija to od srca rada storila, ampak Nėmec je vendar član delegacije, pa bi bilo vendar nekoliko nevarno, ravnati z njim kakor s kakim potepuhom. Tako je užival v Sarajevu še relativno svobodo, le da mu je bilo par detektivov vedno za petami.

Sodruga Nėmec je ogledal sarajevska industrijska podjetja, kjer so ga hoteli uradniki naravnost nalagati o delavnih razmerah. Na srečo so jih delavci razumeli in so povedali sodrugu resnico.

Imeli smo ob tej priliki, in sicer v nedeljo, 26. julija, tudi velik shod. To je pri nas nenava-

Konservativci — vsi nasprotniki socialistov so namreč konservativni — pravijo, da se mora ohraniti, kar je. A nikoli se ni ohranilo, kar je bilo. Vse, kar se je porodilo, je umrlo, kar je nastalo, je izginilo. Ako bi bili gospodje tako dosledni kakor se delajo; bi morali storiti nekaj strašno neumnega. Če je namreč res vsaka revolucija «ilegitimna», torej nedopuščena, tedaj bi se morale najprej prekleti vse revolucije, ki so že bile in izbrisati bi se morali praktično vsi njih sledovi.

Pa prevdarite, stric Matija, ki se z vsemi štirimi držite starega, kaj bi se tedaj moralo zgoditi! Hlače dol! Kajti nezakonite so; gospodarska revolucija jih je porodila. Ven iz hiše, ki je bog ni ustvaril, ne priroda sezidala! V prah ž njo. Proč z mesti in vasmi, s pljugom, s knjigami, z vozom, z domačimi živalmi! Smrt kulturi in civilizaciji! Nazaj v gozde, v puščave, nagi, brez orodja, ognja, strehe! Kajti samo tisto prvotno divje življenje divjega človeka je bilo legitimno; vse, kar je pozneje prišlo, je rodila revolucija!

Sapo vam je zaprlo, striček? Le potolažite se! To se ne bo zgodilo, pa če bi nam tisoč fanatičnih prorokov začelo hvaliti blaženost «naravnega življenja». Toda sedaj bodite pravični. Če je bilo doslej dobro, da je napredoval svet, tedaj vam mora biti všeč, da gre še naprej. In če so privatni kapitalisti v večnem izpreminjanju postali lastniki delavnih sredstev ter skoraj neomejeni gospodarji, vam mora biti prav, da izpremeni bodoči razvoj tudi to. Pa verjemite: Za glavo ne pojde. Ne plašite se strahov, ki jih ni!

Dalje.

den dogodek. Zborovalne pravice tukaj sploh ni, v hudi sili, ob stvarkah i. t. d. si jo moramo vzeti. Shod je bil v gledališču in udeležba je bila sijajna. Zbralo se je najmanj 1500 ljudi. Sodruga Nėmec je dosegel s svojim govorom o razvoju in o namenih delavske organizacije velik uspeh. To je silno peklo klerikalce in neki Jošt je hotel motiti zbor z nesramnimi provokacijami. Tudi to se je najbrže zgodilo v sporazumu s policijo, kajti ko so zborovalci protestirali proti nesramnosti, je takoj policija udrla v dvorano. Ampak predsednik sodrug Salamunović je kmalu naredil red; Joštu je vzel besedo, Nėmec je pa energično pozval policijo, naj se pobere. To se je zgodilo in shod se je v redu končal. Policija je lahko videla, da je delavsko gibanje premočno za njene zvijače, pa tudi za njeno pest.

Politični odsevi.

Z volilno reformo za ogrski parlament uganjajo vladajoči Košutovci pravo sleparijo. Kakor znano, se je ogrska koalicija, ko je prevzela vladu, zavezala vladarju, da vpelje splošno in enako volilno pravico. Doslej je vlada reformo samo zavlačila, sedaj jo namerava popolnoma izdati. V Košutovem listu «Budapest» piše poslanec Burdyan, da je že zagotovljeno, da se izvede volilna reforma na podlagi pluralnega sistema, ker si drugače madžarski element ne bi mogel zagotoviti vodilne vloge. Tudi je po zadnjem ministrskem svetu gotovo, da se vsa stvar še precej zavleče in da reforma ne bo takoj predložena, ko se snide parlament. To je popolnoma prosto izdajstvo. Treba je pa še počkati, kaj poreče delavstvo na Ogrskem.

Tajni svetniki so postali ministri Fiedler, Ebenhoch, Gessmann, Prašek in Georgi.

Državni finančni minister Burian, kateremu so podrejene tudi bosensko-hercegovske zadeve, je na Severniku obiskal ministra za zunanje zadeve Aehrenthala, da se vsled izpremenjenih razmer v Turčiji posvetuje z njim o bosenskem položaju. Torej so vrhovni voditelji bosenskih zadev vendar postali nekoliko nervozni.

Minister Gessmann potuje po Tirolskem. Oficijozni listi pravijo, da je to uradno potovanje; krščansko-socialni minister hoče baje študirati razmere glede tujskega prometa. A za študiranje je to potovanje nekam čudno. Vrš se približno takole: Minister s svojim spremstvom se pripelje z vlakom ali pa z avtomobilom v kako mesto. Tam ga pričakujejo krščansko-socialni glavarji, nekatere uradne osebe, pa klerikalno ljudstvo z belooblečenimi deklicami, veteranci, godbo, mlaji, zastavami i. t. d. Eden ali več ljudi pozdravi ministra, ta se zahvali, tuintam gre na zajtrk, na kosilo ali na večerjo, če pa tega ni, pa smukne hitro z vlakom ali z avtomobilom naprej. V kakem lepem kraju se spočije in pozabava in to je ministrsko študiranje!

Za nižjeavstrijske deželnozborske volitve so sklenile vse odnotne meščanske stranke za nekatere okraje kompromis s krščanskimi socialisti. To se je zgodilo tudi n. pr. za mestni (privilegirani!) okraj Waydhofen ob Taji. Potem se pa ljudje čudijo, da klerikalci ne najdejo odpora v parlamentu! Kako naj se liberalci in nacionalci bojujejo s tistimi, ki so jim pomagali do mandatorov? In vse to iz strahu pred socialno demokracijo!

Srbska skupština je v prvem čitanju sprejela proračun za leto 1908 in razpravljala sedaj o trgovinski pogodbi z Avstro-Ogrsko.

Na Turškem napreduje nekrvava revolucija, da je veselje. Čete so prisegle, da bodo varovale ustavo in da bodo sultanu zveste, dokler ščiti svobodo. Zares, če se bo stvar tako razvijala dalje, postane Turčija še vzor svobode starim ustavnim državam. Mladoturški krogi niso tako lahkomumni, kakor se je sodilo tupatam. Lepe sultanove besede so poslušali, ampak zadostovale jim niso. Tudi njegova prisega na ustavo jih ni zazibala v spanje. Da je imel sultan okrog sebe same ljudi reakcionarnega mišljenja in ravnanja, se jim je zdelo za svobodo tako nevarno, da so na ves glas zahtevali njihov odstranitev in nadomestitev z ljudmi, ki se jim lahko zaupa. In že so dosegli uspeh. Veliki vezir Said paša je demisioniral s celim ministrstvom; v sredo večer je sultan sprejel demisijo. Pravi se, da bo Kiamil paša novi veliki vezir, češ, da uživa tudi pri Mladoturkih upanje, toda se ne vé, če bo sprejel ta poklic, kar so se še pred kratkim odklonili vsi njegovi predlogi. Mladoturki zahtevajo na vsak način, da pride tudi kdo izmed njihovih zaupnikov v ministrstvo. Znamenito je, da odkladajo ustaši po Macedoniji orožje in se bratijo z Mladoturki. Njihovi voditelji svari ljudstvo, naj ne posluša zapeljivih glasov iz Bulgarske in Srbije. Znani vodja ustašev Sandanski bo kandidiral za turški parlament. Sploh kaže vse, da ni med Mladoturki nič sovražstva do drugih narodnosti in ver. V Solunu so imele tudi turške žene shod in so zahtevale ravnopravnost z moškimi. Ta vest, če je resnična, kar je precej verjetno, je naravnost čudovita. Torej se turške žene bolj resno zanimajo za življenje, kakor — slovenske!

Ruski konzul Pope v Tjentsinu na Kitajskem je bil v noči na 5. avgusta od nekega neznanca težko ranjen. Za vzrok zločina se ne vé.

Ruska vlada, kateri se hodijo klanjat nasi Hejslovani, nastopa proti največjemu živečemu Rusu, Levu Tolstemu, tako brutalno, da se sramoti pred vsem svetom. Zaradi njegovega članka «Ne morem molčati», ki smo ga tudi mi objavili v podlistku, so bili zaplenjeni in kaznovani vsi časopisi na Ruskem, ki so ga priobčili. Vsem mestnim zastopom je vlada prepovedala, prirejati slavnosti ob Tolstojevi osemdesetletnici, ki je letos. Vseučilišče v Kazanu je imenovalo Tolstega za svojega častnega člana; naučno ministrstvo je pa poslalo vsem vseučiliščem okrožnico, s katero jih poziva, da naj prezirajo to imenovanje, proti profesorjem kazanskega vseučilišča je pa vlada uvedla preiskavo.

Francoška vlada, o kateri čenčajo nasi klerikalci neprenehoma, da je «socialistična», je v resnici tako protisocialna in delavstvu sovražna, kakor vse, ki so bile pred njo, ali pa še bolj. V Draveilu so bili zidarji v stavki in Clemenceauova vlada je takoj poslala vojake nad nje. Posledica je bila seveda ta, da se je vnel boj med delavci in vojaki in na obeh straneh je bilo več mrtvih in ranjenih. Delavstvo v Parizu je bilo vsled tega prelivanja krvi skrajno razburjeno in je sklenilo, v znamenje protesta napraviti 24 urno splošno stavko. V ministrstvu so se celo posvetovali, ali bi razpustili strokovno delavsko zvezo in le ker so se prepričali, da s tem ne dosežejo nič, so opustili blazni namen.

Angleški minister Asquith je na nekem banketu, ki je bil prirejen na cast delegatom na mednarodnem kongresu za svobodno trgovino, dejal, da se razširja misel vzajemnosti med narodi. Svobodna trgovina pomeni prijateljstvo narodov pa ga veseli, da se tudi v drugih deželah veruje v to idejo.

Angleška gosposka zbornica, ki je najprej izpremenila nekatere določbe zakona o starostnem zavarovanju, je sedaj sprejela zakon tako, kakor je sklenila poslanska zbornica, ki se ni hotela udati gosposki. Avstrijski poslanci nimajo toliko korajzje; če se stari gospodje v gosposki zbornici upro znižanju davka na sladkor, zlezejo meščanski poslanci pod klop, pa je konec litanije.

Nekak mirovni kongres zboruje letos v Londonu. Kakor doslej, moramo tudi zanaprej smatrati vse take priredbe za komedije in kdor misli, da so kaj več, naj čita, kaj je govoril angleški minister Asquith na banketu. «Na splošno razoroženje, je dejal, se ne more misliti, ker mora biti vsaki deželi njena varnost prva stvar. Vendar so pa tudi druga sredstva kakor vojna za rešitev mednarodnih nesporazumov, n. pr. razsodišča in mednarodni ugovori. (Kaj to pomeni, se je videlo v Haagu!) Nasprotno pa so trozveze in dvozveze miru pogostoma bolj nevarne kakor koristne.» Pa vendar išče angleški Edvard take zveze po vsem svetu!

Zahtevajte
po vseh gostilnah,
kavarnah in
brivnicah

„Rdeči Prapor“

Domače stvari.

Velikourbska agitacija, s katero napolnjuje Rauchovo in po njem vse avstrijsko in ogrsko oficijozno in poloficijozno časopise svoja predala, je prav sumljiva stvar. Sumljiva namreč ne kot «zarota», ampak kot bojno sredstvo Rauchovega sistema in bosenskega klerikalizma. V Bosni je, kakor znano, vojno sodišče obsodilo več časnikarjev v dolgoleten zapor, baje zaradi veleizdaje. Sedaj pa odkrivajo Rauchovi vohuni neprenehoma take «zarote» po Hrvatskem. Ko je vladal Khuen-Hedervary, je bil, kakor znano, največji del srbskih poslancev v njegovem taboru in tudi Rauch, pravi posnemalec Khuenov, je upal nekaj časa, da jih vjame v svoje mreže, čeprav je sočasno računal tudi na Starčevićance, ki še srbskega imena ne trpe. Rauchu je izpodletelo in — čudovito! — od tistega časa so Srbi «zarotniki» in «veleizdajalci». «Razkriji» so velikansko, po mnogih deželah razširjeno «zaroto», ki je hotela delovati — horrible dictu! — z bombami. Človeka bi obsla kurja polt, če bere te grozovite istorije, v katere sta baje zapletena tudi poslanca Budisavljević in Pribičević. Ker se pa vendar še niso vsi ljudje skregali s pametjo, se vpraša, če se sme tistim «zarotnikom» res podtikati taka vnebovpijoča traparija, da bi hoteli z bombami ustanoviti nekako vsesrbsko carstvo? Kdor pozna n. pr. Budisavljevića in Pribičevića, se bo krohotalje nasmejaj, da bi bila zmožna, le sanjati o bombah. Kontno bi morala stvar zanimati tudi nas Slovence, kajti kdor snuje kakršnokoli jugoslovansko carstvo, šteje gotovo tudi na nas in vsekakor bi moralo biti tudi med nami kaj agentov kralja Petra. Ne verjamemo pa, da bi bilo med Slovenci kaj želje, priti pod to slavno žezlo, zlasti če pomislimo na imenitno kvaliteto prestolonaslednika. A kakor ne ve na Slovenskem nihče o taki zaroti, izvzemši seveda vsegavednega «Slovenca», tako najbrže tudi na Hrvatskem ne vé nihče nič, razven Rauchovih vohunov. Zalostno je pa le, da igrajo taki krvoločni romani še dandanes

kako vloga v politiki. To je tako, kakor je bilo v Turčiji — pred revolucijo.

Za Primerje hoče torej avstrijska vlada resno skrbeti. Odbor, ki je bil spomladi sestavljen, da študira to vprašanje, je dovršil svoje delo in izdelal predloge, ki jih je potrdil ministrski svet. Uradni komuniké izreka, da se imajo izvršiti večja in potrebnejša dela, manjša in manj potrebna pa zapostaviti. V prvi vrsti se je gledalo na ceste; na Goriskem se ima deloma na novo napraviti, deloma popraviti 34, v tržaškem teritoriju pa 28 cest. Glede železnice obljubuje vlada, da bo podpirala financiranje tistih prog, ki so že davno projektirane. Najobširnejši program ima vlada glede pošte, brzvoja, telefona in avtomobilizma. Število poštinih postaj se ima pomnožiti za 35; brzovoj se ima spojit z glavnimi avstrijskimi programi in pomnožiti zveze; podpirati se imajo tako avtomobilne proge, ki ne dobe podpore od dežele in občin; zlasti se misli na stalno avtomobilno zvezo Trsta z Opatijo in Reko ter Pazina proti Rabu. Vlada hoče podpirati kreditne zavode za obrt in hitro industrijo ter ustanoviti zavode za obrtniški naraščaj. V Červinjanu, Gradežu, ob spodnjem teku Soče, v Sv. Križu, Barkovljah, Miljah, Kopru, Izoli, Strunjanju, Piranu, Porto Rozi, Sv. Lovrencu, Novem gradu, Valeti, Poreču in Rovinju, v Barbarigi, Peroju, Fagani, Pulju, Verudi, Sv. Martinu, Moščenicah, Lovrani, Iki, Opatiji in Volo-ki, v glavnih mestih otokov Lošinji, Cres in Krk se imajo izvršiti razna pristaniška dela. Izboljšati se imajo pomorske zveze z otoki. Ribolov se ima moderno urediti, zlasti lov sardel. Glede šolstva se obljubuje študentske stipendije in subvencije ter ustanovitev novih, zlasti strokovnih šol in potovalnih tečajev. Ves program se ima izvršiti v petnajstih letih. Na papirju je vse to prav lepo, ampak treba bo počakati, kako bo v praksi.

Goriški liberalci in klerikalci se kregajo zaradi komande v deželi. Razmere v tej kronovini so sploh take, da bi se v njej nabrali polni koši operetnih snovi. Večina prebivalstva v deželi in sicer zelo znatna večina je slovenska, večina v deželni zboru je italijanska. Ergo bo tudi deželni glavar Italijan; imenovan bo zopet vitez dr. Payer. Politično je večina deželnega zbora liberalna, ampak namestnik deželnega glavarja bo klerikalec dr. Gregorčič. Imenovan bo, kakor se izrecno naglašuje, vsled sporazuma klerikalcev in liberalcev. S tem pa satira še ni končana; slovenski klerikalci zahtevajo še eno mesto v deželni odbor. Liberalci imajo v novem deželni zboru devet mandatov, klerikalci šest. Pa je že tako: Kjer imajo klerikalci tako večino, da lahko komandirajo, se postavijo neusmiljeno na stališče »pravice«: Toliko nas je, toliko si vzamemo! Kjer so v manjšini, pa takoj apelirajo na »politično dostojnost«: Večina ne sme zlorabljati svoje moči, ampak mora tudi manjšini priznati primerne pravice! Klerikalci torej zahtevajo še enega deželnega odbornika, liberalci jim ga nočejo priznati in prav lahko je mogoče, da bo deželni zbor nezmožen za delo takoj, ko se snide.

Kranjske dopolnilne volitve za deželni zbor bodo baje meseca novembra in potem se ima zbor sklicati meseca decembra, da reši proračun za prihodnje leto. Mogoče, da je to vse res, vendar pa svetujemo sodrugom na Kranjskem, naj se ne zanašajo na dolgi termin, ki bi se prav lahko tudi skrajšal. Na Nizjem Avstrijskem je prišel razpis novih volitev povsem nepričakovano, pa bi se to lahko zgodilo tudi na Kranjskem. Treba se je torej pripravljati za volilni boj, dokler ni prepozno.

Terorizem, ki so ga začeli klerikalci uganjati po svojih časopisih, je že brez primere. V torek je imel krščanski »Slovenec« sledečo beležko:

Kdo psuje. Pod tem naslovom bomo z imeni priobčevali vse tiste »Narodove« somišljenike, ki z »Narodovimi« psovkami na naše telovadce kažejo svojo oliko. Na večer skofjeloske slavnosti je v Ljubljani klical: Čuki! trgovski pomočnik pri tvrčki Č., A. J. Gospodu J. stori vsak somišljenik gotovo uslugo, ako ga v Č-ovi trgovine ne nadleguje.

»Slovenec« je bil seveda tako delikatna, da je izmenoval celo ime uslužbenca in tvrčke. Namen je prozoren. Ustrasi naj se trgovec in naj pritisne na pomočnika, v strahu, da bo bojkotirana trgovina, ki je njegova, ne pa pomočnikova. O brutalnosti takega masčevanja, ki nima prav nič opraviti z bojkotom iz gospodarske sile, ni treba izgubiti besedice. Ampak klerikalna nestrpnost kaže, da je srednjeveška gospoda zelo nervozna in to je znamenje strahu, ne pa moči. Kdor se je zavedal, da je krepak, se ni nikdar ustrašil primka. »Geusi« in »sansculotti« so bile psovke, ampak tisti, ki so jim jih prisivali, se niso namrdavali in čemerili, temveč so ponosni sami sprejeli ta imena. Dokler so klerikalci tako občutljivi, se jih ni treba bati.

Za smrtno kazen se zopet z vso svojo krizostemsko zgovornostjo poteguje pobožni »Slovenec«. Duševnim potomcem tistih, ki so uživali največjo slast, kadar so sezigali »krivoverce« in »copernice«, se ni čuditi, če se jim sline ne cede po človeški krvi. Saj je bilo krščanstvo klerikalcev itak vedno na papirju. Ampak nekoliko neprevidno je vendar, če tako javno zatajujejo nauke pravega krščanstva, ki zahteva odpuščanje, usmiljenje in ljubezen sovražnikov. Gospodje imajo seveda z visoko politik

toliko opravka, da jim ne ostane časa za katekizem, sv. pismo in evangelije. Drugače bi bilo vendar hvaležno spomniti jih, kako je ravnal Kristus, kadar so ga izpraševali, kaj početi s kakšnim grešnikom. Tisti prvi kamen, ki naj ga pobere, kdor se čuti nedolžnega, je pri klerikalcih že davno pozabljen. Ker pa ne vidijo bruna v svojem očesu, se zopet po stari navadi zaletavajo v socialne demokrate, češ, da slave politične umore v Rusiji in v Portugalu. Ne glede na to, da je med političnim dejanjem v boju in med hladnokrvnim usmrčenjem človeka iz oficialnega masčevanja precej velika razlika, je pa tudi velika laž, da bi socialna demokratija slavila kakršenkoli umor in če imajo pri »Slovencu« kakšnega človeka, ki zna citati socialno-demokratske časopise, bi lahko vedel, da niso še nikoli pohvalili nobenega atentata. Seveda pa tudi niso tako oddaljeni od človeštva, da ne bi razumeli takih žalostnih dogodkov in jih tolmačili. Razumevanje pa je jako važna reč, katere pa klerikalcem primanjkuje, zlasti tedaj, kadar gre za nasprotnike in kadar blage duše nočejo razumeti. Sicer pa naj bi klerikalci tudi o atentatih raje molčali; če poznajo kaj zgodovine, bodo že vedeli, zakaj.

Trubarjev spomenik v Ljubljani bo postavljen šele prihodnje leto. Samo temeljni kamen se položi l-tos. Neka beležka, ki to naznanja, pravi: »Ker gošpod Berneker ni mogel dovršiti spomenika v določenem času.« Kdor to čita, bi mislil, da je kriv delavec-umetnik. Zato bi bilo dobro, če bi se bilo povedalo, da kipar ni mogel napraviti spomenika, ker ni dobil denarja. Na njega valiti krivico, ni plemenito.

Notar Hafner v Kostanjevci je bil v Novem mestu zaradi zavajanja na krivo prisego obsojen na tri mesece težke ječe. Stvar je v kratkem ta, da je Hafner pri zadnjih občinskih volitvah izdal nekak letak z neokusnimi napadi na razne kostanjevske prebivalce. Ko je pa stvar postala zanj nekoliko nevarna, je dejal, da ni razširjal tistih letakov in da tudi ni po pošti prejel paketa, v katerem so bili. Namesto njega se je oglasil njegov pisar Sajovic, da je on po pošti dobil paket in da je on nekomu dal en letak. Ko je bila proti Hafnerju prva obravnava zaradi razširjanja pamfletov, Sajovic sploh ni hotel pričati, češ, da bi mu izpovedba kot uslužbencu notarja lahko škodovala. Za vzključno obravnavo se je pa premislil; odrekal se je pravici molčanja in je pričal, da je on dobil paket s pamfleti ter ga razširjal. Vsled tega je bil Hafner oproščen. Pomagalo mu je pa tudi to, da je graščinski vratar Urban Zupancič, ki je opravljal tudi posle listonoša, na obeh razpravah izjavil, da se prav nič ne spominja, da bi bil tisti dan prinesel notarju kak paket z listki. Pozneje pa se je Zupancič skesal. Pravi, da je imel z notarjem neke neprijetnosti in da ga je tudi pekla vest. Šel je na sodišče in je tam povedal, da je pričal po krivem. Obtožnica pravi: »Zupancič trdi sedaj, da je le vsled prigovarjanja notarja Hafnerja in Janeza Sajovica obakrat neresnico govoril, ker se še sedaj prav dobro spominja, da je Mate Hafner sprejel lastnoročno zadevno poštno pošiljatev, smehljaje en list prebral in mu enega kot »volilcu« tudi vročil. Zupancič obširno pripoveduje, da ga je pred prvim zaslišanjem najprej Sajovic in zatem se Hafner učil, odobrošno nagovarjal, da naj le reče pred sodiščem, da se za poštne razmere notarjeve ne briga in da o pamfletih ničesar ne ve. Vse kaže, da je ta samoovadba Zupancičeva popolnem resnična, ne glede na to, da je mož s tem korakom nakopal tudi sebi obilo nesreče. Tudi poštarika Saitz se temno spominja, da je tak paket tiskovin došel nekoč v poletju 1907 na naslov notarja Hafnerja, razen tega pa je Zupancič izvod pamfleta, ki ga je v rokah imel, izročil takoj naprej Francetu Unetiču in mu se povedal, da je ta list dobil od »notarja«. Zupancič se je samega ovadil šele dne 8. aprila t. l. oskrbniku Ribitschu, govoril pa je že popreje večkrat, da lahko »notarju« na noge stopi, če bi mu ta stopil na prste. Če se uvažuje, da je tudi Sajovic mnogim ljudem pravil, da ima zadevne listke od notarja Hafnerja ter da jih razširja vsled Hafnerjevega naročila, mora se zadobiti prepričanje, da sta Sajovic in Zupancič kakor svedoka pred sodiščem vedoma neresnico govorila. Ne glede na zadevno odločno trditev obdolženega Zupanciča je pa tudi že iz celega položaja jasno, da je Ivana Sajovica in Urbana Zupanciča z nagovarjanjem le Mate Hafnerja zapeljal h krivemu pričanju. Niti Zupancič, niti Sajovic v omenjenih slučajih nista imela povoda, da bi sama od sebe pričala po krivem. Saj je Sajovic že zdavnaj prestal svojo kazen radi prestopka po §. 23. tiskovnega zakona. Ako bi bilo pa vse, kar je Sajovic kakor svedok povedal, popolnem resnično, čemu je bilo Sajovicu potreba, da se je prvotno z ozirom na svojega službenega gospodarja skliceval na določbo §. 153. k. pr. — Po končani obravnavi je bil notar Hafner radi zapeljevanja h krivemu pričanju obsojen na tri, Zupancič in Sajovic pa radi krivega pričanja vsak na dva meseca ječe.

K temu le nekoliko besed. Notar Hafner je znan klerikalni kolovodja in v svojih bojnih sredstvih ni posebno izbirčen. Nismo škodoželjni, tudi najbolj zagrizenemu političnemu sovražniku ne privoščimo nesreče. Sploh ne želimo, da bi se vodil politični boj na kazenskih obravnavah. Ampak

to je: Klerikalci se neprenehoma sklicujejo na to, da je samo klerikalno mišljenje garancija za moralno. Ta proces pa je nov dokaz, da so klerikalci vsaj tako krvavi pod kožo, kakor drugi ljudje in da klerikalizem ni zdravilo proti grehu; ker klerikalizem ni brez hinavščine, so celo razni grehi zanj posebno vabljivi. Saj je tudi Liguorijeva morala nad vse sunljiva, kar se tiče svetosti prisega. Kdo ve, če ni ta morala zapeljala tudi klerikalnega notarja?

Stokronski jubilejni čekini se v kratkem izdajo. A ker se jih nakuje samo 10.000, jih dobe najprej samo dvorski krogi in ministri. Potem jih dobe lahko tudi poslanci za papirnat denar, občinstvo pa, če jih bo še kaj, jih dobi samo za drug zlat denar. Delavci pač ne bodo imeli preveč skrbi s to rečjo. Mednje jih gotovo ne pride preveč.

Bojkot podraženege piva se nadaljuje. Kartelirane pivovarne že tarnajo in »žugajo«, da zapró. Tega jim sicer nihče ne verjame, ker svojega profita ne bodo mešale v vodo, a dobro znamenje je to, ker kaže, da jih je bojkot zadel v živo. Če bi pa res zaprli svoje pivovarne, tudi ne bi bilo škode. Brez piva se tudi lahko živi, kdor pa misli, da ne more, naj se nič ne boji; pivo je kupčija in dokler bo tako, ga ne zmanjka.

»Rdeči Prapor« je naše osrednje glasilo. Kot tak pa je premalo razširjen po slovenskih krajih. Zato se obračamo ponovno na vse sodruge, ki čutijo potrebo, da se naš list kar najbolj razširi, da storé, kar se da za razširitev lista. Vsak sodrug se naj na list naroči in naj prigovarja, da se bodo naročili tudi njegovi tovariši. Dalje naj skrbe naši sodrugi, da bodo vse gostilne, kavarne in brijnice, kamor delavci zahajajo, naročene na »Rdeči Prapor«. Mi bomo v eni prihodnjih številkih začeli objavljati imena vseh gostiln, kavarn in brijnic po Ljubljani, ki so naročene na naš list, tako da bodo sodrugi vedeli, kako je. Za Ljubljano pridejo gostilne po deželi, zlasti po industrijalnih krajih. — »Rdeči Prapor« se mora razširiti tako kot to zahtevajo interesi slovenskega delavstva. Zato, vsi na delo!

Znižane vstopnice za organizirane delavce za »The Royal Wonder Bio« v Lattermanovem drevoledu v Ljubljani se dobe v prodajalni »Delavske tiskovne družbe« v Ljubljani, Dunajska c. 20.

Umetnost in književnost.

Naznanilo in prošnja!

V prodajalni »Delavske tiskovne družbe« v Ljubljani (Dunajska cesta št. 20) se dobita še cel I. in II. letnik »Naših Zapiskov«. Vsak velja po 2 K 80 vin., nevezan. — Kdor pa ima 2. in 3. št. I. letnika, 3. in 5. št. II. letnika, 7. in 12. št. III. letnika, 4. in 8. št. IV. letnika ter 3. in 4. št. V. letnika in jih ne rabi, naj bo tako prijazen, pa jih naj nam proda, ker jih radi kompletiranja nujno rabimo.

Naeelstvo

»Delavske tiskovne družbe«
v Ljubljani, Dunajska cesta št. 20.

Društvom in posameznim sodrugom na znanje! Pri naročanju knjig za biblioteke naj se vedno ozira edino na »Delavsko tiskovno družbo« v Ljubljani, ki bo vsakemu poskrbela vse knjige, katere rabi. Zlasti se naj na »Delavsko tiskovno družbo« obračajo podružnice strokovnih organizacij, ker bodo v »Del. tisk. družbi« našle v vseh svojih knjižničnih zadevah tako svet kakor pomoč.

Shodi.

Shod pekovske podružnice v Ljubljani se je vršil v četrtek popoldne. Najpoprej so se izvršile nadomestne volitve v odbor. Za predsednika je izvoljen sodr. Prhné. Nato je poročal sodr. Piškur o blagajničnem stanju. Sodr. Anton Kristan pa je v daljšem govoru razpravljal pomen organizacije za pekovske delavce. Pojasnil je ustanovitev strokovnega tajništva in strokovne komisije v Ljubljani, razložil pravice in dolžnosti organizacij do iste. — Shod je izjavil enoglasno pristop v strokovno komisijo in sklenil prevzeti dolžnosti napram isti nasé. — Organizacija pekov se prav lepo razvija. Je sicer v Ljubljani še nekoliko pomočnikov, ki nočejo poznati organizacije, ali tudi med temi prihajajo posamezni do spoznanja. Zeteti je, da bi bili vsi pekovski pomočniki v organizaciji. — Redni mesečni shodi se bodo vršili vsak prvi četrtek v mesecu pri »Kroni« v Gradišču. Odborove seje pa vsak četrtek istotam. Začetek ob 2. uri popoldan.

Ljubljana. (Železničarski shodi.) Stopetdeset ljudi je bilo v nedeljo na železničarskem shodu na vrtu »Narodnega Doma«. Tako jih je sešel častivredni »Slovenec«. Dobro je, da razsipa pobožno glasilo take laži prav o tem shodu, na katerem je bilo železničarjev v vseh prog južne in državne železnice od Maribora do Trsta. Tako vsaj lahko sami spoznajo, kako resnicoljubna so »Slovenčeva« poročila. Vsako sicer vé, da železničarji nimajo ne nedelje ne praznika in da jih je bilo tisti čas, ko je shod zboroval, več v službi kakor prostih. Toda udeležba je bila vendar zelo velika; kajti če so bili zasedeni vsi stoli na prostornem vrtu »Narodnega Doma« in je povrh še več ljudi stalo, nego jih je »Slovenec« sploh sešel, se sme pač brez baharije reči, da je bil shod jako dobro obiskan. Pozdravili so ga najprej zastopniki so-

drugov iz zunanjih postaj, potem so bili izvoljeni v predsedništvo sodrugi Petrič, Škorjanec in Udovč in na to je sodrug Kopač poročal o zahtevah državnih železničarjev ter o koncesijah vlade, ki hoče namesto zahtevanih 20 milijonov dovoliti komaj osem milijonov za uslužbence državnih železnic. O tem predmetu je govoril tudi sodrug Ethin Kristan in končno je podal sodrug Kocmur izjavo glede laži državnega poslanca Gostinčarja.

S shodom sta seveda «Slovenski Narod» in «Slovenec» enako nezadovoljna, kar je povsem v redu. Liberalni organ ne vé nič drugega, kakor zagovarjati Hribarja in Rybšta, ki sta glasovala za železničarski predlog. Ampak na shodu se je vendar utemeljilo, zakaj se imenuje ravnanje teh «liberalcev» neiskreno in če «Narod» zamolčuje to utemeljitev, tedaj dokazuje, da ga je zadelo in da ga ne more pobiti.

Odkar je Hribar dobil upliv pri «Slovenskem Narodu», je ta raztrbil po vsem slovenskem svetu, da je Hribar duševni vodja jugoslovanskega kluba, da je bila ustanovitev tega kluba vezelnamenita politična dogodivščina, da je izpodnesena Šušteršičeva veljava in da je namesto tega Hribar s svojim klubom dosegal največji vpliv pri vseh slovenskih strankah v državnem zboru. Če bi bil Hribar čutil tisto ljubezen do železničarjev, ki jo sedaj razklada «Slovenski Narod», tedaj bi bila njegova dolžnost, poskrbeti vsaj v svojem klubu za to, da bi složno nastopil. Toda Ploj je glasoval proti Ellenbognovemu predlogu. Strekelj tudi in vendar sta oba člana Hribarjevega kluba. Če sta ta dva slovenska «liberalca» smela glasovati tako, se seveda ni čuditi, da so glasovali proti Ellenbognovemu predlogu vsi hrvaški poslanci, kar jih je bilo navzočih, dasi so tudi oni v Hribarjevem klubu. Hribar sam je pa tudi glasoval proti Ellenbognovemu predlogu o znižanju davka na sladkor. Hribar je pravi faktotum «slovenske vzajemnosti», on ima baje pri vseh slovenskih strankah največji vpliv, železničarji mu pa vendar niso bili toliko vredni, da bi bil porabil ta velikanski vpliv zanje. Ali naj železničarji zato še prepjevajo slavo Hribarju.

«Narod» se že davno zaganja v sodruga Pittonija, češ, da ta ni glasoval za Ellenbognov predlog. Če se je to zgodilo, bi vsakdo lahko brez težav uganil, da je moral biti Pittoni iz tehtnih vzrokov v tistem času odsoten iz zbornice. Ves socialno-demokratski klub je složno glasoval za Ellenbognov predlog, kar je seveda čisto naravno; logično je torej, da socialistični poslanec, ki slučajno ni mogel biti navzoč, ne bi bil v nobenem slučaju glasoval proti predlogu svojega kluba. De facto je Pittoni imel takrat nujnega cpravka za stranko, «Narodu» torej ne pomaga nič njegovo zavijanje. «Slovenec» bi rad bil duhovit in skuša, osmešiti shod. Kadar zbijajo taki štorasti duhovi «dovtipe», bi se pa človek zjokal, ne pa smejal. O izjavi sodruga Kocmurja ne vé sploh ničesar povedati. Ali se boji, da bi njegovi bralci izvedeli zanjo?

Oba lista se tudi čudovito potegujeta za časnikarske poročevalce, zlasti «Narod», ki se postavlja za «Slovenčevega» reporterja kakor za kakega mučenika. Z očitanjem nedostojnosti naj pa oba fina lista ostaneta lepo za pečjo, kajti tega blaga imata sama dovolj in preveč v zalogi. Ko je nekoliko ljudi začelo gledati tja, kjer je sedel klerikalni poročevalec, je sodrug Kristan sam odvratal zborovalce. Ampak povejmo vendar enkrat tudi to, da nima le žurnalisti pravice do neke nezapisane imunite, ampak da ima tudi shod pravico do poročevalčeve dostojnosti. A kaj uganja «Slovenec»? Ali so tiste infamije, ki jih navadno objavlja o nasprotniških shodih in drugih priredbah sploh poročila? Nihče ne zahteva in ne želi, da bi klerikalni list hvalil socialno-demokratski shod; a nikjer ni zapisano, da bi morali socialisti oblačiti rokavice zato, da bi jih smel klerikalec tem bolj neženirano ometavati z blatom.

Čim bolj se nasprotniki jeze nad našim shodom, tem bolj zadovoljni smo lahko mi. Vse jasneje se kaže, da se slovenski železničarji zavedajo svoje veljave, da se emancipirajo od nasprotnikov in to je najbolje jamstvo, da bodo zmagali v boju, če bo potreben.

Raznoterosti.

Moderna občina. Občinski svet v Marsilji na Italijanskem je sklenil dati 5000 frankov onim delavcem, ki so vsled zatvoritve, tovarn od strani delodajalcev, ostali brez dela.

Sodrugi, somišljeniki! Zahajajte le v take gostilne kavarne in brivnice, kjer je na razpolago Vaše glasilo. . . Agitirajte „Rdeči Prapor“! povsod za

The Royal Wonder Bio
The graetest Bio-Theater of the world.

Vsaka večer predstava
v Latermanovem drevoredu.
Vsake tri dni nov spored.

Izvleček iz vsopreda: 8
Slike s Španskega: Bikoborba na Španskem. Boj med tigrom in bikom v areni. St. Sebastopol. Gordon-Benettova avtomobilska dirka. Potovanje po Palestini.

Umetniške slike iz Bio-Variete:
Kaznovana nevhaležnost. Čudovite oprave. 3. Moderni valček. Za kulisami. Indijanci in Cow-Boyi. Maščevanja tibetapčeve žene. Čarobna hisa. Kakor ti meni, tako jaz tebi. Fantastiški balet. V barvah. — Vsak dan za nameček II. del cesarjevega jubila. izpreveda: Poklonitev otrok pred Njega Veličanstvom cesarjem Francem Jožefom v Schönbrunnu.

Začetek ob pol 9. uri zvečer.
CENE: Loža za 4 osebe 6 K, fotelj 1-60 K, I. prostor 120 K, II. prostor 80 v, III. prostor 60 v, IV. prostor 40 v.

Opomba: V pondeljek, torek in sredo bo nov spored znamenite Švice.

Za mnogobrojni obisk prosita
L. Geni, ravnatelj. M. Gavrič, poslovodja.

Delavci!

V svoje knjižnice kupujte sledeče knjige in brošure, ki so v vsakem oziru zelo poučne:

Dr. Ivan Prijatelj: „Prešernov spomenik“. Cena 80 vin.

Dr. Ivan Prijatelj: „Drama Prešernovega duševnega življenja“. Cena 40 vin.

Dr. Fr. Drtina: „Vseučiliška ljudska predavanja“. Cena 10 vin.

H. Kirchsteiger: „Pod spovednim pečatom.“ I. knjiga 2 K 60 v., druga knjiga 2 K.

P. Mihalek: „Iz nižin življenja.“ Cena 1 K.

Abditus: „Občinski socializem.“ Cena 70 v.

A. Kristan: „Socializem.“ Cena 20 vin.

„Socialna demokracija in kmetiško ljudstvo.“ Cena 10 vin.

A. Kristan: „Zakaj smo socialisti“. Cena 14 vin.

K. Marks in F. Engels: „Komunistični manifest.“ Cena 40 vin.

K. Kautsky: „Kdo uničuje proizvodnjo v malem?“ Cena 30 vin.

K. Kautsky: „Proletarijat.“ Cena 30 vin.

„Kapitalistični razred.“ Cena 30 vin.

A. Kristan: „O konsumnih društvih.“ Cena 20 vin.

L. Wahrmund: „Katoliško svetovno naziranje in svobodna znanost.“ Cena 70 v.

S. Machar: „Magdalena.“ Cena 2 K.

„Program socialne demokracije.“ Cena 4 vin.

„Vun enako volilno pravico.“ Cena 4 vin.

„Zvišanje duhovniških plač.“ Cena 10 vin.

☞ Kdor naroči več izvodov, ☞
☞ dobi znaten popust. ☞

Vsa pisma se naj naslavlja jo na

„DELAVSKO TISKOVNO DRUŽBO“

v Ljubljani

na Dunajski cesti št. 20 (nasproti kavarne Evropa).

Edino pravi

Thierryev balzam

le z zeleno znamko ane. — 12/2 ali 6/1 steklenic ali pa 1 velika specialna steklenica s patentnim zaklepom 5 K.

Thierryevo centifolijino milo

proti vsem, še tako starim ranam, vnetjem, poškodbam, goveji, kislini, kašlju, krču slabem teku i. t. d., 2 lončka 3 K 60 v. Razpošilja se le proti povzetju ali za naprej poslani denar. Ti dve domači zdravili sta povsod znani in še od nekdanj sloveči.

Naročila naj se naslavlja jo na: 275

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rog. Slatini.

33-17 Zaloga večinoma po lekarnah.

KAVARNA
„Unione“
preje „Tedesco“ v Trstu
se priporoča cenjenim sodrugom najtopleje. Na razpolago so vsi važni in slovenski, italijanski in nemški listi. Vse pijače poceni. Napitnina je izključena.

alo. Jaduan.

Pozor! Južina & žeja ...

oslabljen in truden
postane vsak delavec,
kateri si v vročih dnevih gasi žejo s pivom in vinom.

Veselje do dela in moč
pa si ohrani vsakdo, ki uživa: za ugašenje žeje:

dašo ohlajene kave „Enrilo“.

Ta „Enrilo“ zvrotek se pripravlja na zelo priprost način.

Vzemi k 1 litru vode kake 2 polni žličici = 10 gramov

Frankovega: kavnega namestka „Enrilo“, pusti to 5 minut dobro kuhati, pri 1. vretju 1krat zmešaj, pusti

potem 3 minute, da se ustoji, odlij zvrotek, prideni nekaj sladkorja in pusti, da se vse to (v posodi z ledom nepoljnjeni) ohladi.

1 liter te okusne kave „Enrilo“ stane s sladkorjem vred samo

3-4 v.

Delavcu prinaša torej ta „Enrilo“ kot sredstvo proti žeji precejšnji prihranek v tednu nasproti vinu in pivu.

Ako se z mlekom
poka uživa, je kava „Enrilo“ (6 gramov na 1/4 litra vode) izbora zajutrek in tudi večerja.

Na kava „Enrilo“ se izdeluje edino-le v tovarnah Meer. Franka since, dobi se pa v vsaki trgovini specialnega blaga.

1234567890

Dolniška družba združenih pivovarov Žalec in Laški trg v Ljubljani

Telefon števil. 168.

Telefon števil. 168.

priporoča svoje

izborna pivo v sodnih in steklenicah.

ZALOGA V SPODNJI ŠIŠKI.